

Yrkande

Demokraterna, Moderaterna, Liberalerna,
Kristdemokraterna

2025-08-22

15, SLK-2025-00345

Yrkande angående Motion av Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalles.

Yrkandet

Det är viktigt att Göteborgs Stad gör allt för att förhindra onödigt kommunalt slöseri. Utvecklingen inom digitalisering, hanteringen av stora datamängder och algoritmer/AI för analys har öppnat upp nya möjligheter för kontroll av stora datamängder. Genom att använda AI-algoritmer kan bland annat felaktiga fakturor, felaktiga leverantörsuppgifter och skattefuskande leverantörer identifieras. Om en procent av Göteborgs Stads utbetalningar är felaktiga skulle det motsvara flera 100-tals miljoner kronor.

Inköps- och upphandlingsnämnden hänvisar till pågående arbete och det är positivt att förvaltningen ser en möjlig utveckling i linje med motionens intentioner. Förvaltningen rapporterar att det arbete som lagts ned för att skapa ett eget datalager för inköpsanalys, med bland annat stadens fakturor och övriga inköpsdata, skulle kunna ge mycket goda möjligheter för AI- analyser. Samtidigt ger de systemverktyg som Göteborgs Stad har idag inte tillräckligt stöd för AI-analyser. Förvaltningen vill avvakta och invänta framtida förstudier och upphandlingar där AI/algoritmer kommer vara ett perspektiv som ”beaktas”.

Vi anser att frågan om att kunna använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter i syfte att identifiera potentiella felaktigheter och oegentligheter samt besparingar tydligt ska prioriteras här och nu. Att avvakta och beakta i framtiden är inte tillräckligt. Ett tydligt politiskt uppdrag från kommunfullmäktige behövs för att säkerställa framdrift och prioritering i arbetet med att identifiera kommunalt slöseri. Vi instämmer i att integrerade lösningar är att föredra framför sido-lösningar. Det är därför rimligt att en inledande del av uppdraget innebär att invänta resultatet av vad som kan erbjudas i den upphandling som sker av inköpsverktyget. Slutligen är det viktigt att inköpsverktyget är utformat så att felaktigheter i första hand identifieras, flaggas för och förhindras när användaren nyttjar verktyget – så att det är svårt att göra fel från första början.

Med anledning av detta ska motionen bifallas.

Yrkande

Sverigedemokraterna

Datum 2025-08-18

Ärende nr SLK-2025-00345

Yrkande angående – Motion om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Bifalla motionen

Yrkandet

Bakgrunden till motionens förslag är högst relevant, det finns ett växande behov av att stärka Stadens kontrollsystem för att förhindra att falska fakturor leder till felaktiga utbetalningar. I detta avseende finns goda exempel att hämta från andra kommuner.

Partille kommun är ett exempel på en kommun som redan har tagit tydliga steg i rätt riktning. Genom att införa ett systematiskt arbetssätt för att upptäcka och förhindra felaktiga fakturor, en effektiv spärr mot oseriösa aktörer, har Partille visat att det går att kombinera digital teknik med förebyggande kontroll. Göteborgs Stad har alla förutsättningar att göra detsamma, men då krävs ett tydligt politiskt uppdrag.

Det är fullt rimligt att även Göteborgs Stad utreder möjligheten att införa en liknande modell. Att stärka säkerheten i hanteringen av leverantörsfakturor är ett ansvar vi har gentemot både skattebetalare och verksamheterna inom Staden.

Motionens förslag ligger därför helt i linje med ett modernt, ansvarsfullt och förebyggande arbetssätt. Sverigedemokraterna yrkar därför att motionen bifalls.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-06-09

Ärendenummer SLK-2025-00345

Handläggare

Magnus Junsäter

Telefon: 031-368 02 27

E-post: magnus.junsater@stadshuset.goteborg.se

Motion av Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter

Motionen

Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) föreslår att kommunstyrelsen och inköps- och upphandlingsnämnden får i uppdrag att i samarbete utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter i syfte att identifiera potentiella felaktigheter och oegentligheter samt besparingar.

Motionärerna framför att utvecklingen inom digitalisering, hanteringen av stora datamängder och algoritmer/AI för analys har öppnat upp nya möjligheter för kontroll av stora datamängder. Motionärerna menar om AI-algoritmer används kan felaktiga fakturor, felaktiga leverantörsuppgifter och skattefuskande leverantörer kunna identifieras.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till inköps- och upphandlingsnämnden.

Remissinstansens beslut redovisas i nedanstående tabell. Remissyttrandet i sin helhet finns som bilaga till detta tjänsteutlåtande.

Remissinstans	Beslut
Inköps- och upphandlingsnämnden	Avstyrker Yrkande M, D, L och KD

Remissinstansernas överväganden

Inköps- och upphandlingsnämnden avstyrker motionen med hänvisning till pågående arbete i enlighet med motionens intentioner. Nämnden delar motionens syn på vikten av att använda AI i syfte att kontrollera och följa upp fakturor och inköp. Nämnden bedömer dock att det i nuläget inte behöver initieras en utredning. Mer effektivt är att fokusera på att i första hand invänta resultatet av den upphandling som sker av inköpsanalysverktyg samt att fortsätta utveckla stadens datalager. Om marknaden inom inköpsanalysverktyg inte lever upp till förväntningarna på analyser via AI kommer andra lösningar behöva bedömas, vilket i det skedet kan komma kräva ytterligare utredning.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En utredning kommer att innebära kostnader. Bedömningen är att det är mer kostnadseffektivt att vara lyhörd för utveckling inom befintliga och kommande system, än att initiera nytt genom utredning.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter utifrån dessa dimensioner på förslaget.

Stadsledningskontorets överväganden

Vid ett eventuellt beslut om uppdrag enligt motionen anser stadsledningskontoret att uppdraget så som det är formulerat kan riktas enbart till inköps- och upphandlingsnämnden utifrån nämndens ansvarsområden. I arbetet med utredningen förutsätts att inköps- och upphandlingsnämnden tar kontakt med, för utredningen, relevanta nämnder eller styrelser.

Jonas Kinnander

Direktör Ärende och utredning

Eva Hessman

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motionen
2. Inköps- och upphandlingsnämndens handlingar 2025-05-15 § 53

Handling 2025 nr 41

Motion av Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter

Det är viktigt att Göteborgs Stad förhindrar onödigt kommunalt slöseri. Det kan finnas olika politiska ståndpunkter om vad skattepengarna ska användas till, men det borde finnas en bred samsyn om att skattepengar inte ska slösas bort på grund av undermålig hantering av fakturor och leverantörsuppgifter.

Utvecklingen inom digitalisering, hanteringen av stora datamängder och algoritmer/AI för analys har öppnat upp nya möjligheter för kontroll av stora datamängder. Ett exempel är Jens Nylanders arbete med en databas och AI-algoritmer för att samla och analysera de inköp, leverantörer och fakturor som finns i kommunernas och regionernas register. Den 14 februari 2025 består AI-kartläggningen av 55 miljoner fakturor och 309 641 leverantörer från 248 kommuner, 18 regioner, 72 kommunala bolag, 22 universitet/högskolor samt 44 myndigheter. Arbetet utökas kontinuerligt.

Genom att använda AI-algoritmer har bland annat felaktiga fakturor, felaktiga leverantörsuppgifter och skattefuskande leverantörer kunnat identifieras. De avslöjanden som gjorts hittills indikerar att det kan finnas ett omfattande slöseri inom kommuner och myndigheter på grund av slarv och dålig kontroll, och i värsta fall på grund av korruption.

Göteborgs Stads inköp från externa leverantörer uppgick till hela 29,2 miljarder kronor under 2023 enligt Inköps- och upphandlingsförvaltningens senaste Spendrapport. Om en procent av utbetalningarna är felaktiga skulle det motsvara flera 100-tals miljoner kronor. Det finns en potential för Göteborgs Stad att hindra kommunalt slöseri genom använda AI-kartläggning. Kommunstyrelsen och Inköps- och upphandlingsnämnden bör därför omgående utreda om denna typ av AI-kartläggningar går att använda (upphandla eller utveckla och integrera) i Göteborgs Stads systematiska arbete med kontroll av fakturor och leverantörer. Detta i syfte att identifiera potentiella felaktigheter och oegentligheter samt besparingar.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsen och inköps- och upphandlingsnämnden får i uppdrag att i samarbete utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter i syfte att identifiera potentiella felaktigheter och oegentligheter samt besparingar.

Patrik Höstmad (D)

Jonas Stenberg (D)

Yttrande avseende motion av Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter

§ 53, 115/25

Beslut

Inköps- och upphandlingsnämnden avstyrker motionen med hänvisning till pågående arbete i enlighet med motionens intentioner.

Ärendet

Inköps- och upphandlingsnämnden ska ta ställning till inkommen motion från Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs stads fakturor och leverantörsuppgifter.

Yttrandet ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 31 maj 2025.

Handlingar

1. Tjänsteutlåtande
2. Motionen
3. Yrkande från Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna och Kristdemokraterna

Yrkanden

Sarah Ullmark (M) yrkar att motionen ska tillstyrkas i enlighet med inkommet yrkande från M, D, L och KD.

Paul Hedman (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut, dels förvaltningens förslag dels yrkande från M, D, L och KD.

Ordförande frågar om nämnden kan bifalla förvaltningens förslag respektive Sarah Ullmarks (M) yrkande och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Votering begärs.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-05-15

Nämnden godkänner följande propositionsordning, för att rösta i enlighet med förvaltningens förslag rösta ja, för att rösta i enlighet med Sarah Ullmarks (M) yrkande rösta nej.

Ja-röster: Anna Skarsjö (S), Paul Hedman (V), Åke Persson (S), Håkan Eriksson (V) och Johanna Azar (MP).

Nej-röster: Sarah Ullmark (M), Johan Marzelius (M), Björn Oxe (M) och Göran Svensson (SD).

Med omröstningsresultatet 5 ja och 4 nej så har nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Dag för justering

2025-05-19

Vid protokollet

Sekreterare

Sebastian Helin

Ordförande

Johanna Azar (MP)

Justerande

Sarah Ullmark (M)

Yrkande
med instämmande av

Moderaterna, Liberalerna, Demokraterna
Kristdemokraterna

2025-05-15

9, N050-0115/25

Yrkande angående Yttrande avseende motion av Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter

Förslag till beslut

I inköps- och upphandlingsnämnden:

1. Inköps- och upphandlingsnämnden tillstyrker motionen.

Yrkandet

Det är viktigt att Göteborgs Stad gör allt för att förhindra onödigt kommunalt slöseri. Utvecklingen inom digitalisering, hanteringen av stora datamängder och algoritmer/AI för analys har öppnat upp nya möjligheter för kontroll av stora datamängder. Genom att använda AI-algoritmer kan bland annat felaktiga fakturor, felaktiga leverantörsuppgifter och skattefuskande leverantörer identifieras. Om en procent av Göteborgs Stads utbetalningar är felaktiga skulle det motsvara flera 100-tals miljoner kronor.

Förvaltningen hänvisar till pågående arbete och det är positivt att förvaltningen ser en möjlig utveckling i linje med motionens intentioner. Förvaltningen rapporterar att det arbete som lagts ned för att skapa ett eget datalager för inköpsanalys, med bland annat stadens fakturor och övriga inköpsdata, skulle kunna ge mycket goda möjligheter för AI-analyser. Samtidigt ger de systemverktyg som Göteborgs Stad har idag inte tillräckligt stöd för AI-analyser. Förvaltningen vill avvakta och invänta framtida förstudier och upphandlingar där AI/algoritmer kommer vara ett perspektiv som ”beaktas”.

Vi anser att frågan om att kunna använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter i syfte att identifiera potentiella felaktigheter och oegentligheter samt besparingar tydligt ska prioriteras här och nu. Att avvakta och beakta i framtiden är inte tillräckligt. Ett tydligt politiskt uppdrag behövs för att säkerställa framdrift och prioritering i arbetet med att identifiera kommunalt slöseri.

Med anledning av detta ska motionen tillstyrkas.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-30

Diarienummer N050-0115/25

Handläggare

Jonas Birgersson

E-post: jonas.birgersson@ink.goteborg.se

Yttrande avseende motion av Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter

Förslag till beslut

Inköps- och upphandlingsnämnden avstyrker motionen med hänvisning till pågående arbete i enlighet med motionens intentioner.

Sammanfattning

Inköps- och upphandlingsnämnden ska ta ställning till inkommen motion från Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs stads fakturor och leverantörsuppgifter.

Motionen föreslår att kommunstyrelsen och inköps- och upphandlingsnämnden får i uppdrag att i samarbete utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter i syfte att identifiera potentiella felaktigheter och oegentligheter samt besparingar.

I upprättat tjänsteutlåtande beskrivs ett pågående arbete med bäring på motionens intentioner. Förvaltningen bedömer att motionen bör avstyrkas med hänvisning till detta pågående arbete.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En utredning innebär kostnader och då bedöms det mer kostnadseffektivt att vara lyhörd för utveckling inom befintliga och kommande system, än att initiera nytt genom utredning.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilagor

1. Motionen

Ärendet

Inköps- och upphandlingsnämnden ska ta ställning till inkommen motion från Patrik Höstmad (D) och Jonas Stenberg (D) om att utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs stads fakturor och leverantörsuppgifter.

Yttrandet ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 31 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Motionen

Motionen föreslår att kommunstyrelsen och inköps- och upphandlingsnämnden får i uppdrag att i samarbete utreda möjligheten att använda algoritmer/AI för att analysera alla Göteborgs Stads fakturor och leverantörsuppgifter i syfte att identifiera potentiella felaktigheter och oegentligheter samt besparingar.

Motionen tar upp utvecklingen inom digitalisering samt hantering av stora datamängder och algoritmer/AI för analys och menar att det kan vara en användbar metod för att stärka Göteborgs Stads systematiska arbete med kontroll av fakturor och leverantörer. Det skulle därigenom kunna identifiera potentiella felaktigheter och oegentligheter samt möjliggöra besparingar.

Yttrandet

I Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling tydliggörs ansvarsfördelningen mellan nämnder och styrelser samt inköps- och upphandlingsnämnden. Inköps- och upphandlingsnämnden ansvarar för att tillhandahålla tjänster för att underlätta för stadens förvaltningar och bolag att kunna agera korrekt. Genom att tillhandahålla ändamålsenliga system och arbetssätt skapas dessa förutsättningar.

Det framgår av riktlinjen att nämnder och styrelser ansvarar för att säkra och stärka inköps- och beställarkompetensen samt att utveckla och förbättra inköpsmognaden i sina respektive förvaltningar och bolag samt att förvaltningar och bolag följer upp sina inköp, exempelvis med leverans- och fakturakontroll.

Inköps- och upphandlingsnämnden ansvarar i sin tur för att leda och driva stadens gemensamma inköpsprocess, och i samverkan med stadens verksamheter arbeta för att effektivisera inköpsprocessen samt att följa upp inköpsmognaden i staden och i samverkan med stadens verksamheter arbeta för att öka och förbättra den. Vidare ansvarar nämnden för att genom information och utbildning stödja stadens förvaltningar och bolag i frågor som rör kontroll och uppföljning inom inköp- och upphandlingsfrågor.

Arbete med att kontrollera fakturor och leverantörer i syfte att upptäcka potentiella felaktigheter och oegentligheter ligger hos beställande förvaltningar och bolag.

Motion är inriktad på en väsentlig fråga kring verktyg för att förhindra oegentligheter med välfärdsmedel. Det är av stor vikt att staden är med i den utveckling som sker.

I motionen framhålls exempelvis Jens Nylanders arbete. Detta arbete är baserat på en databas av information om offentlig sektors fakturor och inköp. Tillgången till data är en förutsättning för att använda AI-verktyg i på det sätt Jens Nylander gjort. Det arbete

inköps- och upphandlingsförvaltningen lagt ned för att skapa ett eget datalager för inköpsanalys, med bland annat stadens fakturor och övriga inköpsdata, ger mycket goda möjligheter för AI-analyser. Datalagret är unikt uppbyggt för Göteborgs Stad och vad förvaltningen känner till finns det få liknande lösningar bland andra offentliga organisationer. Därtill är datalagret i kontinuerlig utveckling och blir allt mer heltäckande.

Förvaltningens bedömning är att det mest effektiva sättet att hantera frågan om kontroll av fakturor och inköp, oavsett om det är genom AI eller genom andra metoder, är som en del av de digitala tjänster staden har. Det är först i andra hand staden bör se på sidolösningar. De digitala tjänster som är mest aktuella för detta är i första hand ”Stöd vid uppföljning av inköp” samt i andra hand ”Stöd vid inköp och beställning” och ”Stöd vid leverantörsfakturahantering”, där varje betalfil för samtliga leverantörsfakturer automatiskt kontrolleras mot offentliga register och varningslistor innan de godkänns för utbetalning.

I tjänsten ”Stöd vid uppföljning av inköp” sker för närvarande en ny upphandling av systemstöd. Dagens systemverktyg ger inte tillräckligt stöd för AI-analyser men det finns förutsättningar att den nya lösningen kan ge staden nya utökade möjligheter att integrera AI för att analysera dataunderlag på förbättrade sätt jämfört med nuvarande systemstöd.

I ett senare skede kommer även e-handels- och fakturahanteringssystemet att konkurrensutsättas. Användning av AI/algoritmer kommer vara ett perspektiv som beaktas i förstudien och dess efterföljande upphandling, i syfte att stärka kontrollen.

Om systemleverantörerna i ovanstående konkurrensutsättningar inte tillhandahåller systemverktyg som motsvarar förväntningarna på AI-analyser kommer andra sidolösningar behöva tas fram. Sannolikt krävs i det skedet en fortsatt utredning.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar motionens syn på vikten av att använda AI i syfte att kontrollera och följa upp fakturor och inköp. Förvaltningen bedömer dock att det i nuläget inte behöver initieras en utredning. Mer effektivt är att fokusera på att i första hand invänta resultatet av den upphandling som sker av inköpsanalysverktyg samt att fortsätta utveckla stadens datalager.

Om marknaden inom inköpsanalysverktyg inte lever upp till förväntningarna på analyser via AI kommer andra lösningar behöva bedömas, vilket i det skedet kan komma kräva ytterligare utredning.

Förvaltningen bedömer av ovan nämnda anledning att motionen bör avstyrkas.

Jonas Birgersson
Enhetschef Strategi och analys

Henrik Karlsson
Förvaltningsdirektör